

D. 2. G.
**APPHORISMI
PHILOSOPHICI,**
QUOS,

CONSENSU AMPLISS. FACULT. PHILOSOPH.

IN REGIA ACADEMIA ABOËNSI,

PRAESIDE

VIRO MAXIME REVERENDO atque CELEBERRIMO

**D. D. JACOBO
GADOLIN,**

Scient. Nat. PROFESSORE Reg. & Ord.

Nec non Acad. Scient. Holm. MEMBRO,

PROGRADU,

PUBLICE DEFENDET

HENRICUS GABRIEL PORTHAN,

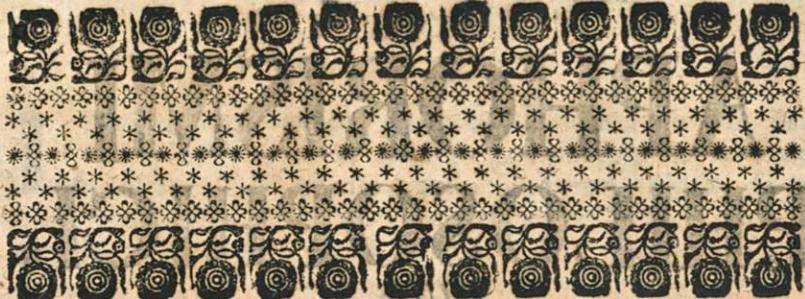
Ostrobothniensis,

DIE III. JULII ANN. MDCLIX.

L. H. Q. A. M. S.

ABOÆ, Impressit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duci.
Finland. JACOB MERCKELL.

w. M. C. 1750

CONSENSU AMPHIS. FACULTATIS LIBRORUM
IN REGIA ACADEMIA ABOENSIS

APHOR. I.

Efinitiones quidem vocum arbitrariæ sunt quatenus inter ideas & voces necessarius non intercedit nexus, adeo ut qui novum adhibet terminum, quamcunque velit cum eo significacionem conjungere possit; quando tamen definiendi sunt termini usu communi recepti, minime ad dictam regulam provocari potest. Certa enim jam antea licet forte confusa iis notio respondet, in cuius distincta tantum explicatione definitio versari debet; a qua si recedit, pro genuina significatione spuriam falso venditat. Confusiones quoque notionum & saltus in demonstrando fallaces, nisi hoc probe observetur, vix evitari, multiplex testatur experientia.

APHOR.

APHOR. II.

Veram animæ humanæ essentiam minime illos detegere valuisse, qui talem eam statuerunt, ut potentiam extra se agendi, quam omnibus tamen spiritibus competere extra dubium est, sub se non comprehenderit, facile apparere existimo. Nec difficilis intelligi potest, frustaneum omnino esse laborem, has vel illas animæ affectiones pro essentiæ hejus venditare, quamdui de ipsa animæ substantia, sive subiecto in quo residere debent, non nisi negativos habemus conceptus.

APHOR. III.

Ad ruinam Reipublicæ manifesto alias instantem evitandam, civem innocentem hosti extradi sine iniuria posse, existimo. Deserere enim statum naturalem atque in Civitates coire homines coacti sunt securitatis suæ caufsa. Omnem igitur securitatis suæ spem unusquisque civis in totius Reipublicæ salute reponebat, quæ singulorum membrorum salutem in quantum cum totius Civitatis conservatione consistere posset, propugnaret; nisi enim major omnium quam singulorum haberebatur respectus, tota societas sua sponte corrueret. Quoniam itaque unius ejusque Civis salus ex totius Civitatis salute dependebat, hæc autem obtineri non potuit, nisi quisque obstrinxisset se ad propriam salutem saluti Reipublicæ posthabendam; apparent, ex natura Civitatis præsumi

mi posse consensum utiuscujusque Civis ad vitam suam pro salute Republicæ profundendam: adeoque illi qui ad ruinam Civitatis evitandam hosti extraditione non eo ipso sit injuria. potest esse
non est dicitur.
Neque est quod obijcas; per officia erga se ipsum & philantian naturalem, consensum in hunc casum esse impossibilem; his enim potius motivis ad talium consensum praebendum homines adjiciuntur. Probabile namque nemini videbatur quod a Republica defendi non posset; in statu autem naturali securus esse minime potuit. Utrum vero talis casus, qui hypothetis ex omni parte satisfaciat, unquam vel existiterit, vel existitus sit, nostrum non est disquirere.

APHOR. IV.

Divisibilitatem, quatenus non in respectu ad naturæ vires, sed in se spectatur, & localitatem, inter attributa universalia corporum eodem jure ac figurabilitatem referri posse, non dubito; quum & omnibus competant corporibus, & nullæ aliæ substantiae iis gaudeant, prout hoc de localitate minus recte affirmat Cel. MUSSCHENBROEK Elem. Phys. cap. II. §. 65. Qua in re constare sibi non videtur, cum mox adjiciat verius tamen & implere spatium a nonnullis inter attributa corporum numerari, & cap. IV. §. 93 locum per spati partem a corpore occupatam definiat. Tria autem hæc attribu-

attributa quasi secundaria esse, & ab extensione corporum dependere, simili patet.

APHOR. V.

IN celebri illa de *divisibilitate in infinitum* lita, nemo quantum novi, naturae viribus sine fine dividi posse corpora contendit; quæ itaque quæstio totius hujus controversiae statum non concernit. Multi autem fuerunt qui, concessa licet divisibilitate extensionis Geometricæ in infinitum, de corporibus tamen eam non valere putarunt; qui duplensem in argumentationibus suis admiserunt fallaciam, quod negaverint de specie, quod dei genere valere agnoverunt, nulla in speciali sex natura & in dolore corporum in contrarium adducta ratione; & 2. quod ejusmodi tamen argumentis pugnaverint, quæ si vera essent, non divisibilitatem tantum corporum in specie, sed omnis extensionis in genere in infinitum progredi haud posse, evincerent; & quæ igitur cum demonstrationibus Geometrarum evidentissimis adversentur, omni vi stringendi destitui, statim intelligi potest.

APHOR. VI.

Fieri potest, ut corpora gravia duo, quæ lanci justæ imposita atque rite ponderata, datum quodvis pondus habere comprehenduntur, ad statram itidem justam si applicentur, duplos fere manus pondus exhibeant.

APHOR. VII.

UTi cum vectis rectilinei ope pondus aliquod sustentandum est, ponderis & potentiae aequalibus ab hypomochlio distantiis positis, virium omnium quae praestare aequilibrium valent minima est, quae applicatur normaliter ad vectem; ita quando vectis est curvilineus, eadem vis, ceteris paribus, maximum quod sustentare valet pondus aequilibrat, cum ad chordam ab hypomochlio ad punctum applicationis potentiae ductam, normaliter dirigitur. Cum vero potentiae oblique vel ad vectem, si rectilineus est, vel ad dictam chordam si curvilineus, diriguntur, ad idem pondus ceteris paribus in aequilibrio sustentandum crescere debent in eadem ratione ac decrescunt sinus angulorum, quos vel cum vecte vel cum dicta chorda faciunt potentiarum directiones.

APHOR. VIII.

SI vero vectis, in specie arcus circularis est, ceteris paribus, aequales vires ad aequilibrium praestandum sufficiunt, sive potentiae applicentur normaliter ad tangentem quae per hypomochlium, sive ad tangentem quae per ipsum punctum applicationis ducitur.

APHOR. IX.

Gutta aqua in superficiem aquae stagnantis liberè cadens, curiosum exhibit phænomenon.

Si

Si enim de exigua distantia cadit, particula decidens, facta leviori commotione in aqua subiecta, lente adunatur eidem atque cum ejus superficie horizontali applanatur: Auctis dein distantiis per quas decidit, cum impetu impingit in aquam, atque in ejus superficie excitat undam circularem, reliqua superficie elevatiorem, cuius centrum in punto incidentiae est; eadem vero gutta mox iterum perpendiculariter resilit ad notabilem altitudinem, in quo quidem ascensu eandem hanc guttam insequitur columna aquae perpendiculariter eidem subjecta. Quod si vero ulterius augeatur distantia, per quam gutta cadat, non quidem similiter augeatur altitudo ad quam resilit gutta, verum tamen crassities columnæ, quam dixi, aucta observatur, atque basis seu pars infima hujus columnæ magis magisque lata evadit; adeo ut habeat hæc columnæ figuram solidi geniti revolutione curvæ circa axem columnæ, parte curvæ convexa versus axem conversa; imo saepè contingit ut gutta resiliens non sit separata ab ista columna, verum capiti eiusdem insideat, aut in forma globi cuius diameter major est quam columnæ contiguæ, aut in forma hemisphærii, parte convexa sursum porrecta. Tandem vero existentibus distantiis permagnis, gutta cum vehementiori impetu descendens, facto quasi foramine tam profunde saepè penetrat in aquam stagnantem ut exinde rursus non emergat, sed ingens bulla aërea in loco incidentiae aquæ pellicula obtegatur. Causa cur resiliat guttula & ele-
vetur

vetur columnæ, repetenda est ex gravitate & fluiditate aquæ stagnantis. Etenim partes superiores undæ circularis dum vi gravitatis descendunt, ad ascensum non solum urgent eandem, quæ deciderat guttam, verum etiam elevant atque sub forma columnæ sursum pelunt partes aquæ contiguas, quæ in centro undæ insimas concavitatis partes formabant.

APHOR. X.

Licet globus elasticus incidens in obstaculum planum, aut perfecte durum, aut elasticum, semper facta collisione reflectatur, idque ita ut angulus reflexionis æqualis fiat angulo incidentiæ; inde tamen non sequitur propositionem quoque conversam, scil. quod ubi talis obtinet reflexio, elasticitas semper ejus causa sit, universaliter veram esse. Contrarium enim vel ex præcedenti proxime observatio-
ne, docemur.

SOLI DEO GLORIA.

